

hindrer Selveiendoms Fremme, og dernæst, fordi det syntes Lovgiveren at betage vedkommende Giere Naadigheden over deres Eget. Her seer den ærede Rigsdagsmand et Bink for Godseierne i denne Forordning, som han har en saa overordentlig stor Kjærlighed for, hvilket han just ikke alt for meget skulde kalde tilbage i Godseiernes Grindring. Da den ærede Rigsdagsmand iøvrigt syntes saa godt om dette Forbud, som han endog antog for at være til yderligere Betryggelse for Fæstebonden, saa skal jeg blot anføre, at jeg aldeles ikke har forstaaet, hvori denne Betryggelse skulde søges; thi jeg kan virkelig ikke finde anden Betryggelse for Bønderne deri end den, at de, hvis det ikke var blevet hævet, kunne have været sikke paa aldrig at blive Selveiere. Dette Forbud grundede sig iøvrigt derpaa, at Lovgiveren ikke vilde have, at der skulde komme flere Giere af Bøndergods paa en Tid, da man vilde have Udskiftningen fremmet og derfor ikke vilde have Fællesskabet forøget, for ikke at forstørre de Vanfælgigheder, der vare forbundne med at faae det hævet. — Jeg skal dog, forinden jeg forlader denne Forordning, tillade mig at sige et Par Ord om den Paragraph, som den ærede Rigsdagsmand især holder af, nemlig § 7. Ligesom den ærede Rigsdagsmand, da han læste Forordningens § 1 op, viste, at han ikke kjendte § 2, saaledes viste han os, da han læste § 7 op, ved de Commentarer og Bemærkninger, han ledsagede Dplæsningen med, at han heller ikke kjendte denne Paragraph (Tscherning: Jo, jeg kjender den meget godt; jeg har op læst den tre Gange!). Den ærede Rigsdagsmand maa forlade mig, han kjendte den ikke (Tscherning: Jo, jeg gjør; jeg er ikke tungnem!). Da den ærede Rigsdagsmand læste det Sted op, hvor der med Hensyn til hvad der ved Fæstegaardenes Salg skulde præsteres til de offentlige Stiftelser, staaer, at det, der hidtil var erlagt af Gaardene i Landgilbe og andre Afgifter, skulde ansættes til noget Bist, lagde den ærede Rigsdagsmand til, „altsaa Intet mere“, men utyffeligtvis kommer der lige bagefter, at der dog skal lægges Mere til. Dengang, da den ærede Rigsdagsmand kom til det Sted, hvor der staaer, at de offentlige Stiftelser ikke skulde hazardere, saa gjorde han en

Bemærkning, som virkelig maa være et meget betydningsfuldt Bink for os; han sagde nemlig: De hazardere ved ikke at sælge. Nu vil jeg ikke tale om, at Meningen i Forordningen jo naturligtvis er, at de offentlige Stiftelser ikke skulde hazardere saaledes, at de i Tidens Løb kunne komme til at mangle de Indtægter, som de behøve til deres Bestaaen; men den ærede Rigsdagsmand forstaaer det saaledes, at de hazardere, naar de ikke sælge. Jeg vil spørge den ærede Rigsdagsmand: hvad skulde de hazardere ved ikke at sælge, det vil sige under den Forudsætning, at han virkelig mener det, han siger, at han ved en Afsløsningslov vil give fuld Erstatning; thi dersom han vil give fuld Erstatning for Gaardene, saa kunne de jo ikke hazardere ved nu at lade være at sælge; men der ligger bagved den Tanke, at de ikke skulde have fuld Erstatning. Dersom den ærede Rigsdagsmand kunde faae en Evangslov sat igjennem, bygget paa Grundsætninger som den foreliggende, saa vil jeg indrømme ham, at de offentlige Stiftelser hazarderede ved ikke at sælge, imedens de kunde gjøre det frivillig; men, jeg gjentager det, dersom han virkelig vil give dem fuld Erstatning, saa hazardere de Intet. Da den ærede Rigsdagsmand nu saa idelig og ofte har omtalt denne Paragraph i Trdn. af 13de Mai 1769 og som gjentagende har bebrejdet ikke alene Bestyrelserne af offentlige Stiftelser men ogsaa Regjeringen, at denne Paragraph ikke er fæet Fyldest, saa vil jeg blot svare hertil, at han maa godtgjøre at Forordningen ikke er fæet Fyldest, hvis denne Bebrejdelse skal have nogen Vægt. Den ærede Rigsdagsmand maa hufte paa, at han har en saa stor Kjærlighed til Fæstebonden, at han kun tænker paa den Betingelse, som Forordningen har sat med Hensyn til Fæstebønderne, nemlig, at de skulde kunne staae sig godt ved at erholde deres Fæstegaarde til Eiendom. Ja! den Betingelse kunne Bestyrelserne af offentlige Stiftelser opfylde hvad Dieblit det skal være; thi de kunne jo give Fæstebønderne Gaardene, saa kunne disse godt staae sig derved, men Lovgiveren fordrer tillige en anden Betingelse for, at Bestyrelserne skulde være bemyndigede til at sælge, og det er den, at ogsaa de offentlige Stiftelser skulde kunne ikke alene staae